

נאמר: "והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא" — שאין לו טומאה.

כאן שבה הגמרא ללימוד שלמדנו לעיל מ"אביו" שגוי אין לו נזירות משום שאין לו אב לענין ירושה, ודחתה הגמרא לעיל לימוד זה משום שגוי יורש את אביו דבר תורה; ורב אחא בר יעקב בא ליישב את הלימוד מ"אביו":

רב אחא בר יעקב אמר: הא דקשיא לך: הרי גוי יורש את אביו, אינה קושיא, כי משמעות הכתוב היא שיש לו אב לכל עניני ירושה, ואם כן **שאני הכא** גבי גוי, כיון **דאמר קרא** לענין ירושת עבדים:

"והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם", והרי גוי אינו מוריש את עבדו לבנו, שלא נאמרה ירושה אלא בעבדים שיש לאדונם בהם קנין הגוף, אבל גוי אינו קונה עבד אלא למעשה ידי —

ואם כן יש לך ללמוד: **כל שיש לו אב לענין נחלה של עבדים, יש לו טומאה.** (3)

וכל שאין לו נחלה של עבדים אין לו טומאה, ונתמעט הגוי שאין לו נחלה.

ומקשינן: **אי הכי עבדים נמי לא** יהא להם נזירות, שהרי אף הם אינם קונים עבדים אחרים קנין הגוף להוריש אותם לבניהם! (4)

אלא אמר רבא לבאר את המקור שגוי אינו בכלל נזירות, שהוא באמת משום שנאמר "דבר אל בני ישראל", ודקשיא לך [בעמוד א]: ממה שאמרו גבי ערכין ש"בני ישראל" בא למעט את הגוי לענין אחד, ו"איש" בא לרבות את הגוי לענין אחר, ואף אנו נאמר כן בנזירות, ש"בני ישראל" בא למעט מקרבן נזירות, ו"איש" בא לרבותם לעיקר נזירות לאוסרם ביין ותגלחת; הא לא קשיא, כי:

בשלמא גבי ערכין כיון שנאמר "בני ישראל", יש לנו לומר שבא הכתוב למעט: **בני ישראל מעריכין ואין הגויים מעריכין** —

ואילו ריבוי ד"איש" יש לנו לומר שהוא בא ללמד: **יכול לא יהו נערכין**, לפיכך תלמוד לומר "איש".

אבל **הכא** גבי נזיר איך נפרש את הריבוי והמיעוט!?

ראיה מגמרא ביבמות תחילת פרק אלמנה לכהן גדול, וכן הקשה ב"קין אורה"!!
ולכן ביאר הרא"ש: "דעבדים אינם בשום שום ירושה ולא יורש אביו ולא מוריש ממנו לבנו, דעבד אין לו יורש", וכוונתו על פי המבואר בגמרא יבמות סב א "הכל מודים בעבד שאין לו חיים [יחס משפחה]", או כוונתו, משום שהעבד הוא בכלל "גר שנתגייר כקטן שנולד דמיו".

3. כתב ב"קין אורה" שדברי הגמרא צריכים עיון קצת, שהרי מה שאין להם ירושה, אינו משום חסרון יחוס אב, אלא משום שאין להם עבדים הקנויים בקנין הגוף.

4. נתבאר על פי תוספות; אבל הרא"ש כתב, שהעבד יש לו קנין הגוף בעבד שנתנו לו על מנת שאין לרבו רשות בו, שהרי לכל קנינים יצא מכלל גוי ודינו כישראל, [ורבינו עקיבא איגר בגליונו הקשה כן מעצמו על התוספות, והביא